

מסורת הש"ס

החליל פרק חמישי סוכה

נא.

עין משפט
נר מצוה

א א מ"י פ"ג מה' כלי
המקדש הלכה ג סמג
עין קטן:
ג א מ"י שם פ"ג מה' כלי
אסורין בזה ה' ג:
ד ה מ"י פ"ח מהלכות
לולב הלכה יג:
ו ה מ"י פ"ג מהלכות כלי
המקדש הל' ג סמג עין
קטן:
ז ו מ"י פ"ח מהלכות לולב
הלכה יג:
ח ז מ"י פ"ח מהלכות כלי
המקדש הלכה ו:
ט ה מ"י פ"ח מהלכות
לולב הלכה יד:

רבינו חננאל

חננאל היה, ונתן בערכין
פרק שני עבדי כהנים
והיו דברי ר' מאיר, ור'
יוסי אומר משפחת בית
הפגרים כו', ר' חנניה בן
אנטיגוס אומר לוי, מאי
לאו בהא פליגי דמאן
דאמר עבדים היו, פי'
אלו המכרים באבוב, קסבר
עיקר שירה בפה, והלויים
הם משוררים. פי' ואלו
המכרים באבוב אף על
פי שהן עבדים הותרו
שהיו אין הסמיכה עליהן.
ומאן דאמר לויים היו,
קסבר עיקר שירה בכלי
לפיכך לויים היו. ותסביר
דבבכי פליגי, ה' הכי ר'
יוסי דקתני כשחין היו
מאי קאמר גנאי? קא
סברין כו', כמו שהוא
מפורש בערכין פרק שני.
ור' ירמיה אמר מחלוקת
בשיר של בית השואבה,
אבל בשיר של קרבן
דבריו הכל עבודה היא
ודחיא שבת. מיתבי חליל
של בית השואבה דוחה
שבת דבריו ר' יוסי ברי'
יהודה, והכמים אומרים
אפילו יום טוב אינו דוחה,
ותיבתא דרב יוסף תיבתא.
בחליל של בית השואבה,
אבל בשיר של קרבן
דבריו הכל דחי. ואסיקנא,
תיבתא דרב יוסף ברתתי
תיבתא. מאן דאמר עיקר
שירה בכלי מאי טעמא,
דכתיב ויאמר (תזקיקוהו)
להעלות העולה (על)
[ל]המזבח ובעת החל
העולה החל שיר ה' וגו'.
ומאן דאמר עיקר שירה
בפה מאי טעמא, נדכתיב
ויהיו כאחד למחצצרים
למחצצרים, מה מחצצרים
בכלי אף משוררים בכלי.
מתני' מוצאי יום טוב
הראשון של חג היו יורדין
לעזרת (ירושלמי) [נשיא]
ומתקנין שם תיקון גדול.

א חסר כאן וי"ל ואידך נמי
הא כתיב ויאמר חזקו וכו'
הכי קאמר וכו'.

בתנאי עבדי כהנים היו. משנה היא פרק שני דערכין (דף י.)
ותימה דהכא מסקינן דכ"ע עיקר שירה צפה והתם
קמני ירשא דחליל מכה בשמונה ימי החג ואי אפשר בלא שבת וי"ל
דהא מפרש טעם משום דאין שבת במקדש וצירושלמי פריך ומשני
ירשא רבי יוסי ברי' יהודה היא:

מעריין מרבין. ראוהו עומד על
הדוכן עם הלויים אין
נריך לבדוק אחריו לא להשיאו מיוחסת
וליתן לו מעשר ראשון דודאי לוי הוא
שמפני דבר זה לא הרגילו עבדים
לעמוד שם כך פירש בקונטרס משמע
שרואה לומר דפליגי בזה דמר סבר
אין להעמיד עבדים לדוכן דחיישין
שמה יעלוס ליוחסין ולמעשר ומר סבר
לא חיישין למעשר אצל חיישין
ליוחסין ומר סבר אף ליוחסין לא
חיישין ואין לשון משמע כך דקאמר
והכא בזה קא מפיכלי מר סבר הכי
הוה מעשה ומ"ס הכי הוה מעשה
משמע שהמעשרין אין תלוי בהעלאה
אלא העלאה תלויה במעשרין דמר סבר
הכי הוה מעשה שהלויים היו צוקאים
בכלי שיר ומר סבר עבדים היו
צוקאים יותר מן הכל והעמידום ומיהו
פרק שני דערכין (דף יא.) ושם משמע
כפירש הקונטרס דגרס והכא במעלין
מדוכן למעשרות וליוחסין קמיפלגי
ומיהו גס לפי מה שפירשתי שם
יש לישב:

למחצצרים ולמשוררים. והכא
לא כתיבי כלים
וחצוצרות לא כלי שיר ויניהו שם
למקיעות התמידים והמסוכין כך פירש
בקו' ומימ' קרא גופיה כחצוצר כללי שיר
דקרא הכי כתיב דצדרי הימים (ג' ה')
גזי שלמה כאחד למחצצרים ולמשוררים
להשמיע קול אחד להלל ולהודות לה'
וכהרים קול חצוצרות ובצללותם
וצכלי השיר וצלהל לה' כי טוב כי לעולם
סדור וי"ל דדייק מדחלקם לז' הילולות
דמעיקרא כתיב גזי שירה צפה
להשמיע קול אחד להלל ולהודות לה'
ולצתר הכי כתיב גזי כלי השיר וצלהל
לה' שמע מינה דעיקר שירה צפה
וכלי השיר לצביוני קלא:

מבליא מכנסים כהנים וכו'.
תימה דלא חשיב נמי
כמות שגם היא הימה של שם:
שעריהן הרים עומדין בבלי
שיר. לישב דהיינו שם
השואבה אצל דוכן לשיר דקרבן אצל
המזבח היה כך פירש בקונטרס' וצמס'
מדות (פ"ב מ"ו) תנן ומייתי לה צפיק'
דיומא (דף טו.) ראצ"י אומר מעלה
היתה שם גבוהה אמה ודוכן נתון
עליה אומה מעלה היתה צין עזרת
ירשאל לעזרת כהנים:

קרא

עבדי כהנים היו. [משנה]
במוסכת ערכין היא על אוחזי כלי שיר
משפחת בית הפגרים ומשפחת בית
ומאמאוס היו. זה שם מקומם: **ומשיאין לכהונה.** ירשאל מיוחסין היו

כתנאי (ד) (דתינאי) ^א עבדי כהנים היו דברי ר'
מאיר רבי יוסי אומר "משפחת בית הפגרים
ומשפחת בית ציפריא ומאמאוס היו שהיו
משיאין לכהונה ר' חנינא בן אנטיגוס אומר
לויים היו מאי לאו בהא קא מפיכלי דמאן
דאמר ^א עבדים היו קסבר עיקר שירה בפה
ומאן דאמר לויים היו קסבר ^א עיקר שירה
בכלי ותסביר רבי יוסי מאי קסבר אי קסבר
עיקר שירה בפה אפילו עבדים נמי אי קסבר
עיקר שירה בכלי לויים אין ישראלים לא אלא
^א דכולי עלמא דעיקר שירה בפה ובהא קא
מפיכלי דמר סבר הכי הוה מעשה ומר סבר
הכי הוה מעשה למאי נפקא מינה למעלין
מדוכן ליוחסין ולמעשר קא מפיכלי מאן
דאמר עבדים היו קסבר אין מעלין מדוכן
ליוחסין ולא למעשר ומאן דאמר ישראל היו
קסבר מעלין מדוכן ליוחסין אבל לא
למעשר ומאן דאמר לויים היו קסבר מעלין
מדוכן בין ליוחסין בין למעשר ורבי ירמיה
בר אבא אמר מחלוקת בשיר של שואבה
דברי יוסי ברי יהודה סבר שמחה יתירה נמי
דוחה את השבת ורבנן סברי דשמחה יתירה
אינה דוחה את השבת אבל בשיר של קרבן
דברי הכל עבודה היא ודוחה את השבת
מיתבי שיר של שואבה דוחה את השבת
דברי רבי יוסי ברי יהודה וחכמים אומרים
אף יום טוב אינו דוחה תיבתא דרב יוסף
תיבתא לימא בשיר של שואבה הוא דפליגי
אבל בשיר של קרבן דברי הכל דוחה את
השבת לימא תיהיו תיבתא דרב יוסף
בתרתי אמר לך רב יוסף פליגי בשיר של
שואבה והוא הדין לקרבן והאי דקמיפלגי
בשיר של שואבה להודיעך כחו דרבי יוסי
בר יהודה דאפילו דשואבה נמי דחי והא
קתני זהו חליל של בית השואבה שאינו
דוחה לא את השבת ולא את יום טוב זהו
דאינו דוחה אבל דקרבן דוחה מני אי נימא
רבי יוסי ברי יהודה האמר שיר של שואבה
נמי דוחה אלא לאו רבנן ותיבתא דרב יוסף
בתרתי תיבתא מאי טעמא דמאן דאמר
עיקר שירה בכלי דכתיב ויאמר חזקוהו
להעלות העולה להמזבח ובעת החל העולה
החל שיר ה' והחצוצרות ועל ידי כלי דוד שיר
מלך ישראל מ"ט דמאן דאמר עיקר שירה
בפה דכתיב ^א ויהי כאחד למחצצרים
ולמשוררים להשמיע קול אחד ואידך נמי
הא כתיב ויאמר חזקוהו הכי קאמר החל שיר

ה' בפה על ידי כלי דוד מלך ישראל לבסומי קלא ואידך נמי הא כתיב ויהי
כאחד למחצצרים ולמשוררים הכי קאמר משוררים דומיא דמחצצרים מה
מחצצרים בכלי אף משוררים בכלי: **מתני' (ב)** מי שלא ראה שמחת בית
השואבה לא ראה שמחה מימיו וכו' מוצאי יום טוב הראשון של חג יורדו
לעזרת נשים ומתקנין שם תיקון גדול מנורות של זהב היו שם וארבעה
ספלים של זהב בראשיהם וארבעה סולמות לכל אחד ואחד וארבעה ילדים
מפירחי כהונה ובידיהם כדים של מאה ועשרים לוג שהן מטילין לכל ספל
וספל ^א מבליא מכנסים כהנים וכו' ויהי כתיב ויאמר חזקוהו הכי קאמר החל שיר
לא היה חצר בירושלים שאינה מאירה מאור בית השואבה חסידים ואנשי מעשה היו מרקדין בפניהם
באבוקות

(א) וי"ל דתנן: (ב) ערכין
י. א. נס. יא. (ד) תענית
כו. [לעיל כ: ושם נסמין].
(ה) שם בערכין ע"ש.
(ו) שבת כה. יומא
כה. ו [לעיל כג:].
(ז) נס"א: שהמעשה,
במעשה, (ט) [י"ע דלא
הקשו גס ממלכות ועיין
במ"ט שם דבר זה
בתימה].

תורה אור השלם

1. ויאמר חזקוהו
להעלות העולה להמזבח
ובעת החל העולה החל
שיר ה' והחצוצרות ועל
ידי כלי דוד שיר מלך
ישראל:
דברי הימים ב כט כו
2. ויהי כאחד למחצצרים
ולמשוררים להשמיע
קול אחד להלל ולהודות
לה' וכו' ויהי כתיב ויאמר
חזקוהו להעלות העולה
והחצוצרות וכו' ויהי כתיב
ויהי כתיב ויהי כתיב ויהי
כתיב ויהי כתיב ויהי כתיב
דברי הימים ב ה יג

הגהות הב"ח

(א) במשנה אמר כל מי
שלא ראה שמחה וכו' כדים
של שמן של מה:

גליון הש"ס

גמרא לימא תיבתא
תיבתא דר"י בתרתי.
כעין זה לעיל דף ד ע"ב
וע"ש:

מוסף רש"י

עבדי כהנים היו. אותם
המכס מחליל (וערכין)
שהיו משיאין
לכהונה. הכהנים היו
נושאין נשותיהן שישאלם
מיוחסין היו (שם). מבליא
מכנסים כהנים. ממכנסין
כהנים הכלולים (שבת
כא). מפקיעין. לשון
קריעה (יומא כג). קורעין
ועושין פתילות שבת
בית השואבה שהיא צבורה
נשים (שבת כא.).